

jelentése, hogy itt a kiválóbb dolgok is emberi méretekre szállítatnak — a szerző hite a szovjet ember kiválóságáról nem mint kötelező magasztalás, hanem mint az epizódok mélyén megbúvó emberség ragyog elő a műből. A katonával hazaküldött két szappant, a szakasz egyheti vagyonát, a bajtársak csikarják ki az őrmesterből; a vadállatnak festett hadnagy, a tilos szerelvény parancsnoka, a két tetten ért fiút végül is otthagyja a vonaton, s a zsaroló őrt bünteti meg; a morózus sofőr a maga bőrét kockáztatva elviszi a fiút az anyai házhoz a rossz úton át még a mezőre is. Épp így válik művészi elővigyázat jóvoltából naiv frissességgé, ami egy sablonfilmben szentimentálissá válna. A háború nyersességét nem a robbanások, s főképp nem csak az ellenség képviseli (ahogy a fiatal lány a katonát megpillantva le akarja vetni magát a vonatról, abban benne van sok orosz, s nem orosz fiatalság sorsa), de ez a valóság és keménység a szerző szívében élő emberséglátó elfogódottsággal elfogadható öntvényt alkot.

Ez a film is újabb bizonyíték, amit már a némafilm korában láttam, hogy filmre a rövid, részletesen kifejtendő történet való, amelyet a rendező úgy bont ki szíromról szíromra, mint a felolvasó Móricz Zsigmond a maga novelláit, ennek kell olyan „emlékezetbe vágó” jelentőséget adni, mint Csuhráj a balladában megrajzolt katona utazásának.

